

Att hitta finansiering till åtgärder för bättre vatten

23 september 2021

Havs
och Vatten
myndigheten

MÄLARENS
VATTENVÅRDSFÖRBUND

 MÄLAREN
EN SJÖ FÖR MILJONER

Program – Att hitta finansiering till åtgärder för bättre vatten – del 2

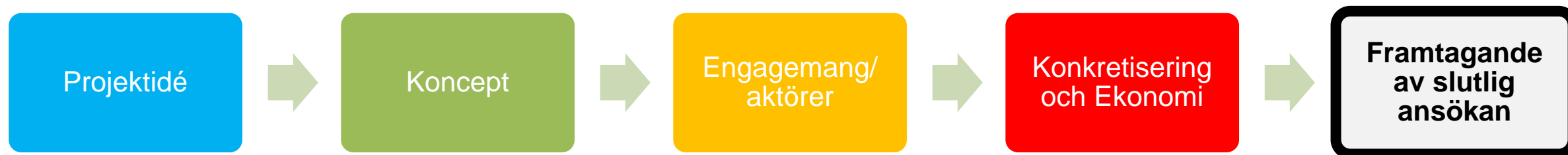
- Projektutvecklingen i 5 steg – repetition från kurs 1
- Förslag på idéer och koncept från utbildning 1
- Tips och tricks för att lyckas med ansökan
  - Syfte och mål
  - Deltagande aktörer och förankring av projektet
  - Finansiering inklusive medfinansiering
  - Förutsättning för genomförande
- Bensträckare
- Gruppdiskussion i temagrupper - stöd och skrivhjälp till LOVA/LONA
- Sammanfattning och nästa steg

Havs
och Vatten
myndigheten

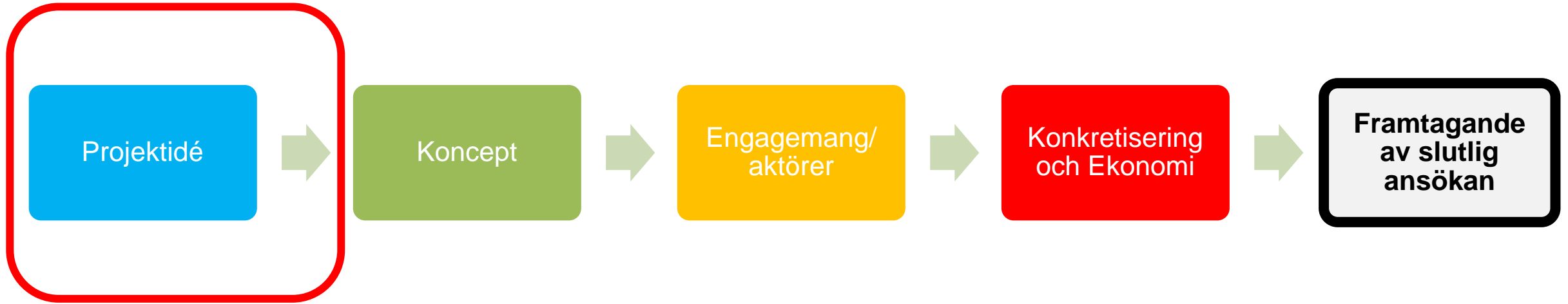
Projektutvecklingen i 5 steg – repetition från kurs 1

- Information om LOVA/LONA – vad kan man söka för och när är årets ansökningstillfällen (webbbaserad ansökan likande LONA)
- Introduktion av projektutvecklingsmodell i 5 steg

Sen sist!
Utökad satsning på
LOVA och
dricksvattenåtgärder i
regering höstbudget

Projektutvecklingen i 5 steg – vad lärde vi oss på kurs 1

- Utgå från behov eller problemet som behöver lösas?
- Löser den ert eller någon annans problem?

Låna, kopiera, häng på! Eller ny idé

Förslag på idéer och koncept från utbildning 1

Våtmarker/LONA

- **Strängnäs** – våtmark i jordbrukslandskap
- Enköping – Restaurering av strandängar
- Järfälla -Bällstaån

Dagvatten

- **Sala** - tätort
- **Håbo** – Gröna Dalen
- Enköping - Myran

Åtgärds-samordning

- **Vallentuna** - Åkerströmmen
- **Västerås** - Svartån
- **Heby** - vattenplan

Annat

- Telge Nät - dricksvatten
- Enköping - hästgödsel

Övriga deltagare:

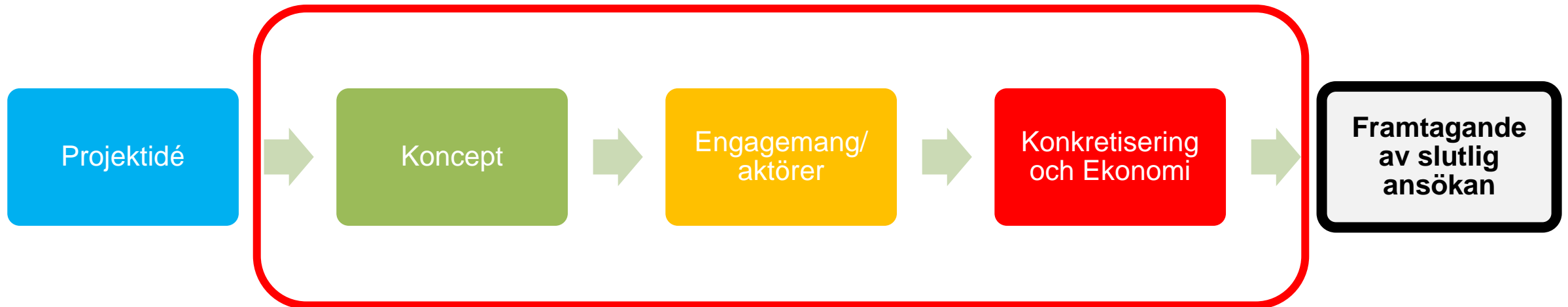
Tyresåns vattenvårdsförbund
LSt Västmanland
MER/MVVF

Ej möjlighet idag

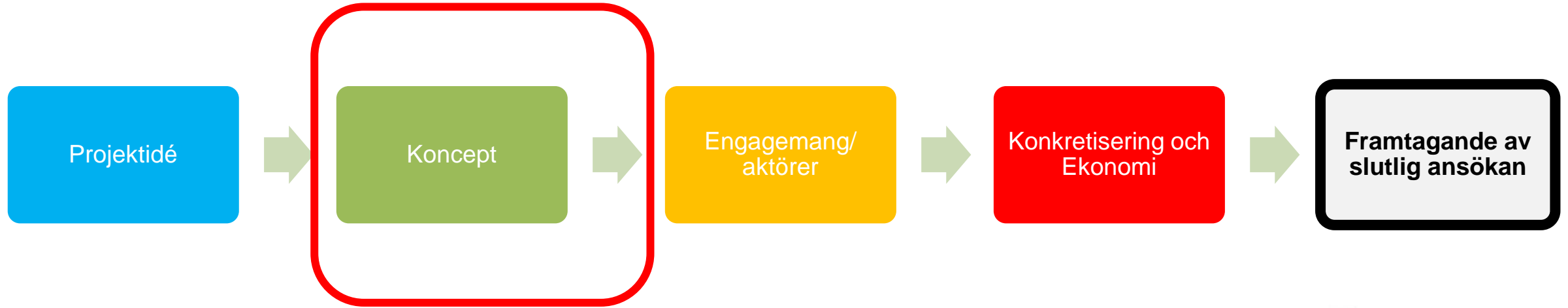
Hallstahammar
Enköping
Strängnäs
Telge Nät
Järfälla

Tips och trix för att lyckas med ansökan

- Syfte och mål
- Deltagande aktörer och förankring av projektet
- Finansiering inklusive medfinansiering
- Förutsättning för genomförande

Ecoloops modell för projektutveckling – Syfte och mål

- Vad är syfte och mål?
- Vilka aktiviteter ska ingå?

Syfte och mål – exempel Ekerö, hästprojekt

5. Projektbeskrivning (Utförlig beskrivning kan göras i bilaga se punkt 13)

5.1 Beskriv kortfattat projektets syfte (långsiktigt):

Syftet med projektet är att i Ekerö kommun påbörja ett åtgärdsarbete för att minska växtnäringspåverkan från hästverksamhet till recipienter. Syftet är vidare att bidra till ett erfarenhetsutbyte mellan kommuner och hästaktörer med sikte på att utveckla strategier och genomföra kostnadseffektiva åtgärder som minskar hästnäringens påverkan på våra vattenmiljöer. Projektet i Ekerö kommun genomförs parallellt med projekt med samma uppbyggnad i andra kommuner vilka sedan sammanförs i ett övergripande samarbetsprojekt. Se bilaga 1.

5.2 Beskriv kortfattat projektets mål (kortsiktigt):

Att minska läckaget av näringsämnen från hästverksamheter med fokus på hagar och rasthagar.

Vad vill ni ska hänt när projektet är slut?
Mätbart?

Reduktion av näringsämnen – exempel måluppfyllnad

2.4 Läge före åtgärd vid <u>recipienten</u>.	Förväntat läge efter åtgärd vid <u>recipienten</u>.	
2.4.1 Utsläpp kväve före åtgärd (kg/år).	Utsläpp kväve efter åtgärd (kg/år).	<i>Reduktion N Kg/år</i>
2.4.2 Utsläpp fosfor före åtgärd (kg/år). 52 kg P/år (För beräkning hänvisas till bilaga 2)	Utsläpp fosfor efter åtgärd (kg/år). 22 kg P/år	<i>Reduktion P Kg/år</i> 30 kg P/år
2.4.3 Ange om siffrorna har tagits fram genom mätningar eller utifrån schabloner: ☐ Mätningar ☒ Schabloner Eventuell kommentar:		

Schabloner kan användas för att påvisa reduktion

Syfte och mål – exempel Upplands-Bro, hästprojekt

5.2 Beskriv kortfattat projektets mål (kortsiktigt):

Målen är:

- Att genomföra konkreta åtgärder kopplat till hästars hagar och rasthagar kring Örnässjön
- Utveckla metodik för prioritering mellan åtgärder på hästgårdar ur ett recipientperspektiv
- Pröva nya arbetssätt och samarbetsformer.
- På en mellankommunal och regional nivå etablera en första plattform för kontinuerligt erfarenhetsutbyte och lärande samt projektutveckling och genomförande av åtgärder.

**Detaljerade mål om man vet vad som ska genomföras?
Tydligare för projektets interna styrning?**

Mål – fler exempel

- En åtgärdsförberedande aktivitet är genomförd, tex gårdsvis vattenplan
- En kommunikationsaktivitet är genomförd
- En konkret anläggning är byggd/anlagd, tex dagvattendamm

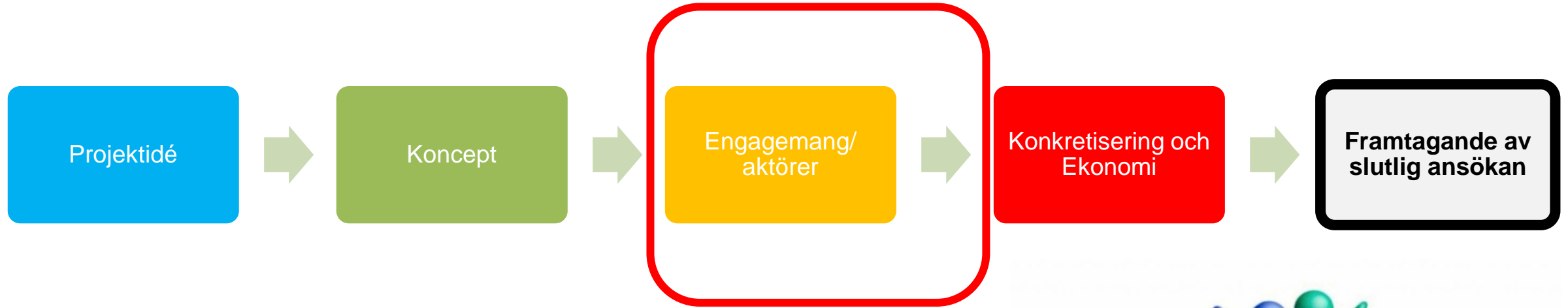
Mål från LONA-projekt, Åtgärder i Lidavägsdiket.

Projektet syftar till att skapa en ny vattendragsfåra och tre mindre våtmarker. I dag finns ett befintligt dike som går utmed Lidavägen.

Den nya vattendragsfåran ska få ett meandrande lopp med strukturer och processer som hör hemma i ett fungerande vattendrag. De nya vattenmiljöerna ska utgöra lämpliga miljöer för både bottenfauna, växter och fisk. De nyskapade våtmarkerna ska även öka förutsättningar för groddjur och fisk att hitta lämpliga uppväxt- och lekmiljöer. Förutom att gynna den biologiska är syftet med de föreslagna åtgärderna även att minska näringsbelastningen i Lidavägsdiket och nedströms liggande vatten, bland annat Orlången. Meandrande vattendrag med svämplan och tillhörande översvämningssytor fungerar flödesdämpande och som mindre reningsverk, där kväve tas upp av vegetationen eller avges till atmosfären och där fosfor sedimenterar och binds upp.

Ecoloops modell för projektutveckling

– Deltagande aktörer och förankring av projektet

- Vilka ska vara med?
- Vad ska de göra respektive bidra med? Tid och pengar?
- Vad får de tillbaka?
- Förankra, förankra och förankra!

Vilka aktörer behöver/måste vara med?

De som ska utföra och delta i aktiviteter behöver ha en tydlig roll projektet

Ansvariga personer i kommunen

Andra nyckelpersoner?

Styr/referensgrupp!?

-> Få med så många som möjligt – tydliggöra deras roller

-> Alla behöver inte tas med eller kommuniceras med innan ansökan?

-> Du som initierar projektet måste inte genomföra det!

Ecoloops modell för projektutveckling – Finansiering inklusive medfinansiering

- Utvecklad projektbeskrivning och tid för varje aktivitet
- Medfinansiering – finns många möjligheter
- Detaljerad budget

Finansieringsmodeller och medfinansiering – hur ska vi tänka och räkna - exempel

10. Finansiering *(Inga kostnader som uppstått före beslut om bidrag får tas upp här)*

	Totalt (SEK)	Andel (%)
10.1 LOVA – bidrag	470 000	80 %
10.2 LOVA – projektets medfinansiering. Ange finansiär:		
Arbetsinsats på Hogsta och Kungsgården	50 000	8 %
Ekerö kommun	68 400	12 %
(Infoga fler rader vid behov)		
Summa	588 400	100 %

För att få fram budget utgå ifrån vilka aktiviteter som behövs för att nå projektets mål!

Finansieringsmodeller och medfinansiering – hur ska vi tänka och räkna - exempel

9. Kostnadsspecifikation (Specificera noga projektets alla kostnader i tabellen)

Typ av kostnad (Infoga fler rader vid behov)	2021	2022	Totalt
Projektering damm och tvåstegsdike	150 000		150 000
Kostnader för geotekniska försök samt analyser	200 000	50 000	250 000
Arbete med provtagning, utläggning och uppföljning (50 timmar x 1000 kr)	40 000	10 000	50 000
Workshops (4 dagar x 3 600 kr)	14 400		14 400
Rapportering och informationsspridning (5 dagar x 3 600 kr)	14 400	3 600	18 000
HNS studiecirkel (4 dagar x 3 600 kr)	14 400		14 400
Övrigt (planering, uppföljning, upphandling) (6 dagar x 3 600 kr)	14 400	7 200	21 600
Övergripande samverkansprojekt (Ekerö del av kostnad)	35 000	35 000	70 000
Summa (SEK)	482 600	105 800	588 400

”närande och tärande”
aktiviteter

Finansiering

FINANSIELLA FÖRUTSÄTTNINGAR I LONA

- Kommunens finansiering: Egen tid, ideell tid och kontanta medel.
- Räkneexempel

BERÄKNA DIN TID

- Hur många timmar kommer dit projekt ta i anspråk?

FÖRFRÅGAN OCH OFFERT - SOM DU FRÅGAR FÅR DU SVAR

- FÖRARBETE!
- VAD KAN VI GÖRA SJÄLVA?

BUDGETEXEMPEL

Finansiering - räkneexempel

Egen finansiering:

Månadslön 40 000:-/mån

$40\ 000:- / 160\ h = 250\ kr/h$

$250kr/h \times \text{lönkostnadspåslag } (1,38\%) = 345kr/h$

$345\ kr \times 200\ h = 69\ 000:-$

	A	B	C	D	E	F
1	MOMENT	TID				
2	IDÉBEREDNING (kopplat till kommunens planering och budgetprocess)					
3	Skriv in i avdelningens arbetsplan och/eller i nämndens plan			TÄNK OCKSÅ PÅ:		
4	Begäran om uppdrag - Förankring			Beslutspunkter		
5				Milstolpar		
6	FÖRARBETE			Aktiviteter		
7	Förtydliga mål	4				
8	Nyttokostnadsanalys	4		Identifiera din projektorganisation:		
9	Nollalternativ	4		Beställare		
10	Projektbeställning	4		Styrgrupp		
11	Identifiera överlämning till mottagaren (den som sköter drift)	2		Projektägare		
12	BESLUTSPUNKT 1: PROJEKTBESTÄLLNING	8		Projektledare		
13				Referensgrupp		
14	BEREDA			Projektgrupp/projektdeltagare		
15	Projektplan	16				
16	Kommunikationsplan (för att säkra förankringen av arbetet)	8		Skriv resurskontrakt		
17						
18	GENOMFÖRA			System för tidrapportering och projektledning		
19	Projektansökan	8				
20	Inläsning	4				
21	Riskanalys	4				
22	Omvärldsbevakning	16				
23	Studiebesök	16				
24	Etablera kontaktytor	4				
25	Tillstånd och dispenser	40				
26	Markägarkontakter	20				
27	Uppföljning i fält	40				
28						
29	ÖVERLÄMNA					
30	Överlämning av slutrapport - fältbesök m.m.	8				
31						
32	UPPFÖLJNING - Effektvärdering	20				
33						
34						

Finansiering – Förfrågan och offert

”Som du frågar får du svar!”

- Upphandlat? Vad gäller i köpeavtalet?
- Bli bättre inköpare! – Gör din hemläxa och kliv ut i fält.
- Be om specifikation! Är det rimligt, ställ frågor.
- Gör förfrågan som du ansökt i LONA – specifiering på fakturan förenklar rapporteringen.

Tillstånd och dispens

– en förutsättning för genomförande

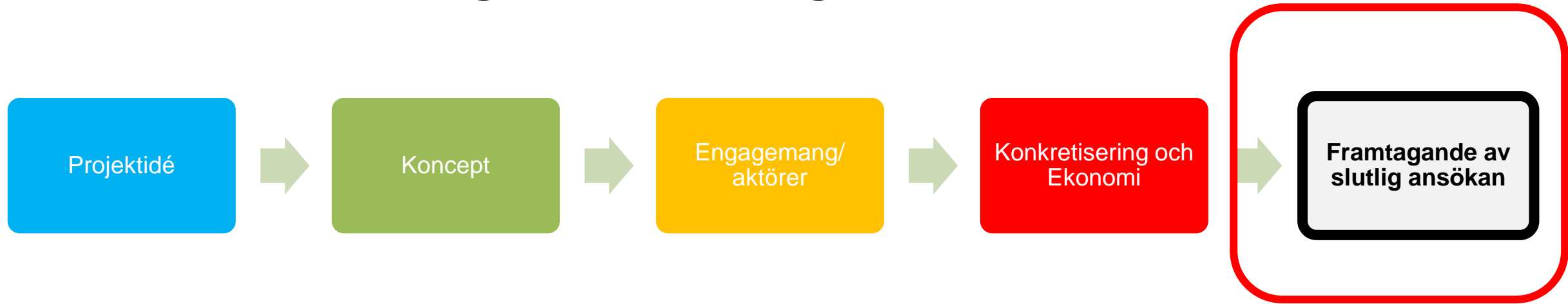
TILLSTÅND OCH DISPENS

- Naturresevat
- Strandskydd
- Anmälan om vattenverksamhet eller tillstånd för vattenverksamhet
- Biotopskydd
- Artskydd

VIKTIGT ATT TÄNKA PÅ

- Var tydlig och detaljerad för att minska kompletteringar.
- Vissa dispenser har lång handläggningstid.
- Använd samma ansökan för olika instanser

Ecoloops modell för projektutveckling – Framtagande av slutlig ansökan

Paus!

Hur ser en ansökan ut? Vad innehåller den?

Blankett/webbformulär – krav för ansökan

- Bestämda punkter utifrån respektive ansökan
- Relativt kortfattade texter
- Budget och ekonomi - inkl medfinansiering

Bilagor – Projektbeskrivning, kartor etc.

- Utvecklar projektbeskrivningen och detaljer i budget .
- I samarbetsprojekt har vi alltid med en sådan för att beskriva samarbetsprojektet
- Kartor, bilder eller underlagsrapporter som hänvisas till i blankett/webbformulär

Hur ser en LOVA-ansökan ut?

Bra anvisningar med all information

VERSION 2020-02-26 1/8

Ansökningsblankett

Ansökan om bidrag för lokala vattenvårdsprojekt – LOVA
Projektinriktning – Övergödning

Fyll i och underteckna blanketten.
Blanketten ska skickas in både som Pdf och i Wordformat.

Ansökan ska skickas som e-post och i de fall länsstyrelsen begär det även per post, till aktuell länsstyrelse. Se adress på länsstyrelsens webbsida, www.lansstyrelsen.se

Samtliga fält ska fyllas i (det räcker inte att hänvisa till bilaga). Anvisningar för blanketten finns i separat dokument.

Information om hur dina personuppgifter behandlas.
Länsstyrelsen är personuppgiftsansvarig för de personuppgifter som du lämnar i denna blankett.

Om du har frågor om hur länsstyrelsen behandlar dina personuppgifter, kontakta dataskyddsombudet på länsstyrelsen dataskyddsombudet@lansstyrelsen.se

Läs mer om hur länsstyrelsen behandlar personuppgifter på www.lansstyrelsen.se

1. Kontaktuppgifter

Sökande (ange namn på kommun eller ideell förening)	Organisationsnummer
Adress	Postnummer
Postadress	Telefonnummer
Plusgiro/bankgironummer	Län
Då en ideell förening ansöker, ange kommun där projektet utförs	
Kontaktperson	Telefonnummer

Mobiltelefon	E-postadress
1.1 Projektnamn	1.2 Projektets koordinater (Ange delavrinningsområde, vilken vattenförekomst alternativt vattenförekomstens ID enligt VISS som avses samt koordinater för åtgärdsområdet. Se anvisning.)
1.3 Övriga eventuella deltagare (dvs. de som deltar men inte finansierar, se p 10.2 för medfinansierare)	

Observera! Om ni endast söker för uppföljning, utvärdering, framtagande av planer och/eller information gå direkt till punkt 3.

Om ni endast söker för förstärkt åtgärdsarbete mot övergödning gå direkt till punkt 4.

2. Projektinriktning – Övergödning - Kryssa i vilken typ av åtgärd projektet avser

2.1 Åtgärden minskar läckage av ackumulerad fosfor från bottensedimenten i sjöar och kustvatten (internbelastning). (Ange P- och N-reduktion under punkt 2.4, om flera åtgärder är aktuella se anvisning till 2.4)

Markera ett eller flera alternativ

2.1.1 Permanent fastläggning av fosfor i sediment (Ange endast P nedan). Ange hektar som ska aluminiumfällas:

2.1.2 Bortförelse av fosfor från sediment. Ange hektar muddrad yta:

2.1.3 Syresättning av anoxiskt bottenvatten för att stimulera naturlig fastläggning av fosfor. Ange ha syresatt bottenyta:

2.1.4 Reduktionsfiske som utförs med avsikt att minska internbelastning av fosfor. Ange ha:

2.1.5 Annan åtgärd som resulterar i minskning av fosforläckage från sediment. (Ange åtgärd, omfattning och enhet):

VERSION 2020-02-26

Anvisningar för blankett

Ansökan om bidrag för lokala vattenvårdsprojekt – LOVA
Projektinriktning – Övergödning

Anvisningar för blankett
Ansökan om bidrag för lokala vattenvårdsprojekt - LOVA

Fält	Fråga	Anvisning
1.	Kontaktuppgifter	
	Kontaktuppgifter	Fyll i samtliga kontaktuppgifter. Om bankkontonummer eller personkontonummer anges kontakta länsstyrelsen.
1.1	Projektnamn	Projektets namn. Det bör vara ett namn som speglar projektets innehåll och syfte.
1.2	Projektets koordinater	Ange koordinaterna för projektet med decimaler enligt WGS 84 eller SWE-ref 99TM. Ange även delavrinningsområde, vilken vattenförekomst som avses alternativt dess ID samt koordinater för åtgärdsområdet. Om åtgärdsområdet sträcker sig över flera vattenförekomster, ange dessa. I de fall projektet genomförs inom ett större område ange en punkt i mitten av åtgärdsområdet.
1.3	Övriga eventuella deltagare	Ange de som deltar i projektet, men inte är med och finansierar det. Finansierare och belopp fylls i under punkt 10.2
2.	Projektinriktning – Övergödning	
2.1	Åtgärden minskar läckage av ackumulerad fosfor från bottensedimenten i sjöar och kustvatten (internbelastning)	Markera det eller de alternativ av 2.1.1 – 2.1.5 som stämmer in på projektet. Ange även mängd i siffror utifrån aktuell enhet. Vid 2.1.1 behövs endast fosfor anges under 2.4. 2.1.5 Här ska det anges om annan metod ska användas än de fyra som är angivna i 2.1.1-2.1.4.
2.2	Åtgärden ökar upptag och återcirkulering av näringsämnen genom odling av musslor eller blåa fånggrödor eller genom andra metoder för återcirkulering	Markera det eller de alternativ av 2.2.1 - 2.2.4 som stämmer in på projektet. Ange även mängd i siffror utifrån aktuell enhet. 2.2.4 Här ska det anges om annan åtgärd ska genomföras än de tre som är angivna i 2.2.1-2.2.3
2.3	Åtgärden bidrar på annat sätt till minskad övergödning av vattenmiljön	Se rapporten 'Åtgärder mot övergödning för att nå god ekologisk status' i länken. Markera åtgärdsyp samt ange mängd i siffror utifrån aktuell enhet. 2.3.1-2.3.10 Vid 2.3.2 och eller/ 2.3.7 ange endast fosfor under 2.4. 2.3.8 Dagvattenåtgärder. Exempelvis våt damm, våtmark, överrinsningsyta, gräsdike, svackdike, skärbassäng och biofilter. 2.3.10 Här ska det anges om annan metod ska användas än de nio som är angivna i 2.3.1-2.3.9
2.4	Läge före åtgärd och förväntat läge efter åtgärd vid recipienten	Ange nuläge respektive förväntat läge efter åtgärd i recipienten med siffror. Mängd kväve eller fosfor till recipienten dagligt resp. förväntat läge efter åtgärd och reduktion. För stift i uträkningen av flera av åtgärderna se i Anvisningarna

LONA-webbformulär

Registrera en Initiativtagare i LONAs portal

<https://lona.naturvardsverket.se/>

Börja skriva i webbformulär

– spara och ladda ner utkast

Utveckla och skriv fram projektet direkt på webben (eller i en wordmall)

Accept från chef/ansvarig innan man skickar in
- underskrift på papper

In i ärendehanteringssystem på kommunen!

LONA-användarmanual:

<https://www.naturvardsverket.se/contentassets/c2c06ed975db48d197302b33d58863ec/anvandarm anual-lona.pdf>

Inget diarienummer ○ Nej Ja

Ansökan | Rapportering | Kontaktinformation | Karta | Bilder

– Generell Information

Samtliga fält utom Lokala aktörer är alltid obligatoriska att fylla i för att projektet ska kunna skickas in. Lokala aktörer fylls endast i om andra aktörer än kommunen deltar i projektet. För att ansökan ska räknas som inkommen till Länsstyrelsen måste kommunen posta eller maila in undertecknad ansökningsblankett. Det räcker alltså INTE att fylla i ansökan i registret.

Eftersom LONA-registret är publikt - tänk på att inte lägga in texter eller bilagor i ansökan som kan avslöja växt- och boplatser för känsliga arter.

Tryck på Spara knappen längst ner under varje rubrik. Spara knappen högst upp till höger sparar endast uppgifter i projekthuvudet.

Drivs av

Senaste statusändring: -

Sammanfattning

Den här texten visas publikt och ska ge en god och översiktligt bild av projektet.

Syfte

Vilka syften och mål finns för projektet. Beskriv nyttan med projektet.

Bakgrund

Här kan sökanden IT (initiativtagare) och kommun beskriva vem som initierat projektet, varför projektet dragit igång (tidigare studier), vilken lokal samverkan som skett och vilka som är medfinansierare.

Lokala aktörer

utveckla hur de lokala aktörerna påverkas av eller påverkar projektet

Projektets bidrag till miljö kvalitetsmålen och långsiktigt och varaktigt naturvårdsarbete i kommunen

Här kan också bidrag till Agenda 2030 eller andra nationella/internationella mål beskrivas.

Projektets långsiktiga effekter

Exempelvis ökat antal häckande fåglar, högre kunskap om tätortsnära natur, bättre framtida planeringsunderlag för kommunen.

Omfattar ansökan åtgärder för vilka stöd söktes eller beviljats enligt annan författning?

Nej Ja

Ansökningstillfällen 2021/2022

- Stockholms län - 30 november 2021
- Västmanland - 30 november 2021
- Uppsala 1 december 2020?
- Södermanland - 31 januari 2022?

**Ny webbaserad
ansökning!**

**Inte ändrade krav på
innehåll och delar i
ansökan!?**

Vill ni ha fortsatt stöd?

- Öppna en epost och skriv ditt namn och kommun i meddelanderaden
- Skriv svar på följande frågor:
  - **Avser/kommer ni söka LOVA/LONA i höst/vinter?**
Ja / Ja, troligen / Nej
  - > *Om Ja eller Ja, troligen, bifoga projektkoncept/beskrivning av projektet*
  - **Vill du/din kommun få stöd med att utveckla ansökan om att delta i ett samarbetsprojekt?**
Ja / Ja, troligen / Nej
  - **Vilket konkret stöd behöver ni för att utveckla projektkonceptet vidare?**
- Skicka till: linda.rojning@lansstyrelsen.se & mats.johansson@ecoloop.se

Senast måndag 26 september kl 10.00

Kommande tillfällen inom projektutveckling

Att hitta finansiering till åtgärder för bättre vatten

- Kurs 3: Prel **23 november** V. 47

Utveckling av gemensam projektansökan kring hästar och övergödning

- Skrivstuga: oktober/november

Projektutveckling inom LIFE

- Workshop konnektivitet: 1 oktober kl. 08:30-12:30
- Workshop vattenplanering: 12 oktober kl. 08:30-12:30
- Workshop övergödning: 19 oktober kl. 08:30-12:30
- Workshop miljögifter: 26 oktober kl. 08:30-12:30

Anmälan skickas till linda.rojning@lansstyrelsen.se

Havs
och Vatten
myndigheten

MÄLARENS
VATTENVÅRDSFÖRBUND

MÄLAREN
EN SJÖ FÖR MILJONER

Tack för att ni har lyssnat!